

Zaaknummer : 00580893
Ons Kenmerk : ODH-2021-00015385
Datum : 17 februari 2021

Beschikking Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 1 mei 2020 hebben wij een aanvraag om ontheffing ontvangen als bedoeld in artikel 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8 van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van sloopwerkzaamheden van de kademuur langs de Noordwal, tussen de Torenstraat en de zijstraat Breedstraat, te Den Haag en is aangevraagd namens de gemeente Den Haag. De aanvraag betreft het opzettelijk ontwortelen of vernielen van één exemplaar van de blaasvaren. Ontheffing wordt gevraagd van het overtreden van de verbodsbepaling zoals genoemd in:

- artikel 3.10, eerste lid, onder c, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te ontwortelen of te vernielen van de blaasvaren (*Cystopteris fragilis*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 januari 2021 tot en met 31 augustus 2023.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te verlenen aan gemeente Den Haag;
- II. de voorschriften 1 tot en met 7 te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de aanvraag en de aanvullende documenten van 20 januari 2021 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 31 augustus 2024.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
  - de start van de werkzaamheden schriftelijk te melden;
  - het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
  - eventuele wijzigingen gedurende de uitvoering uiterlijk één week van tevoren schriftelijk te melden;
  - de beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van tevoren te melden.

Voorgaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres meldingwnb@ozhz.nl onder vermelding van flora en fauna.
- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden welke betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het 'Activiteitenplan Blaasvaren Noordwal, Den Haag' van 30 april 2020. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
  - a de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
  - b aanduiding van de locatie van het plangebied;
  - c de uit te voeren werkzaamheden;
  - d de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
  - e de mitigerende en compenserende maatregelen;
  - f de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
  - g het bijhouden van een logboek van de ecologische begeleiding.
- 3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing, het ecologisch werkprotocol en een logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen langs de elektronische weg, leesbaar worden getoond.
- 4 De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de blaasvaren.
- 5 De ontheffinghouder dient, met in achtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 3 en 5 van het rapport 'Activiteitenplan Blaasvaren Noordwal, Den Haag' van 30 april 2020 en de aanvullende stukken van 20 januari 2021.
- 6 Indien een of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dienen hiervoor minimaal gelijkwaardige maatregelen voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.

---

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

- Hij/zij heeft een afgeronde hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie.
- Hij/zij heeft een afgeronde mbo-opleiding, met als zwaartepunt flora en fauna, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten.
- Hij/zij is werkzaam voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus;
- Hij/zij is als ecooloog of adviseur/specialist ecologie werkzaam voor een (semi)overheidsinstantie zoals het Ministerie van Economische Zaken, het Ministerie van Defensie, Rijkswaterstaat, het Rijksvastgoedbedrijf, provincies, waterschappen, hoogheemraadschappen, gemeenten, omgevingsdiensten en drinkwaterbedrijven.
- Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij de volgende Nederlandse organisaties: Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied.
- Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de monitoring en/of bescherming van desbetreffende beschermde soorten.

- 7 Tijdig, minimaal één maand, voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.
- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Als de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen hiervan.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 1 mei 2020 hebben wij een aanvraag om ontheffing ontvangen als bedoeld in artikel 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8 van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van sloopwerkzaamheden van de kademuur langs de Noordwal, tussen de Torenstraat en de zijstraat Breedstraat, te Den Haag en is aangevraagd namens de gemeente Den Haag. De aanvraag betreft het opzettelijk ontwortelen of vernielen van één exemplaar van de blaasvaren. Ontheffing wordt gevraagd van het overtreden van de verbodsbepaling zoals genoemd in:

- artikel 3.10, eerste lid, onder c, van de Wnb voor wat betreft het in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te ontwortelen of te vernielen van de blaasvaren (*Cystopteris fragilis*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 januari 2021 tot en met 31 augustus 2023.

Bij de aanvraag behoren de volgende stukken:

- Activiteitenplan blaasvaren Noordwal, Den Haag, De Groene Ruimte, 19043, 30 april 2020;
- Bijlage 1: Veldverslag inspectie kademuur Noordwal, De Groene Ruimte, 17 september 2019,
- Bijlage 2: Quickscan Wet natuurbescherming Noordwal, Den Haag, De Groene Ruimte, 19003-A, 2 juli 2019.

Op 20 januari 2021 hebben wij per email aanvullende informatie ontvangen met betrekking tot het uitgevoerde onderzoek en de voorgenomen maatregelen.

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking.

Doordat de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 5 januari 2021 verzocht om aanvullende gegevens. Deze zijn ontvangen op 20 januari 2021.

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, Wnb hebben wij op 27 mei 2020 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.8 en 3.10 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De blaasvaren is een van nature in Nederland in het wild groeiende vaatplant, genoemd in de bijlage, onderdeel B van de Wnb.

Op grond van artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c, van de Wnb is het verboden om de blaasvaren in zijn natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.10 (in samenhang met artikel 3.8) van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.8 en/of 3.10 van de Wnb aan de orde is; en
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

Beoordeling

Aanvraag

De gemeente Den Haag is voornemens om de kademuur aan de Noordwal, tussen de Torenstraat en de zijstraat Breedstraat, te Den Haag te slopen. Er wordt een nieuwe kademuur gerealiseerd.

De aanvraag heeft betrekking op de volgende werkzaamheden:

- het aanbrengen van een tijdelijke damwand;
- het wegpompen van water tussen tijdelijke damwand en kademuur;
- het slopen van de oude kademuur;
- het amoveren van aanwezige kastanjebomen;
- het realiseren van nieuwe kademuur.

De sloopwerkzaamheden starten in het eerste kwartaal van 2021 en duren naar verwachting tot uiterlijk tot 31 augustus 2023. In verband met mogelijke uitloop van de werkzaamheden wordt een langere ontheffingsperiode aangehouden.

Overtreding verbodsbepaling(en)

Om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Wnb is op 10 april 2019 een flora- en fauna quickscan uitgevoerd waarbij is onderzocht of beschermde soorten aanwezig zijn binnen het plangebied. Hierbij is één exemplaar van de blaasvaren aangetroffen. Aanvullend is op 17 september 2019 een veldinspectie uitgevoerd waarbij de locaties van de blaasvaren en andere bijzondere of zeldzame, maar niet beschermde, muurvegetatie is ingemeten. Beide onderzoeken vonden plaats tijdens het groeiseizoen van de blaasvaren. Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat de aanwezigheid van de blaasvaren in het plangebied, voldoende inzichtelijk is gemaakt. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

De blaasvaren is tijdens één van de twee veldbezoeken in het plangebied aangetroffen. Tijdens het tweede veldbezoek vertoonde de blaasvaren enkel nog dood blad. Dit houdt mogelijk verband met het plaatsen van een noodvoorziening voor de stabilisatie van de kademuur. Hierbij is het voegwerk waarin de blaasvaren groeit zwaar beschadigd. Op de kademuur aan de Noordwal te Den Haag is een groeiplaats van de blaasvaren aanwezig. Met de geplande werkzaamheden gaat deze groeiplaats verloren en worden exemplaren ontworteld of vernield. Hiermee wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c, van de Wnb overtreden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op blaasvaren (en overige zeldzame muurvegetatie) tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in het 'Activiteitenplan blaasvaren Noordwal, Den Haag' van 30 april 2020 en de aanvullende informatie die is verkregen op 20 januari 2021. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecooloog met kennis van de blaasvaren.

Staat van instandhouding

Als gevolg van de sloopwerkzaamheden gaat een groeilocatie van de blaasvaren verloren. Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt een inspectie uitgevoerd om te bepalen of de blaasvaren nog op de kademuur aanwezig is. Wanneer de soort wordt aangetroffen wordt een stuk muur gespaard en op depot worden geplaatst. Indien mogelijk wordt een stuk kademuur met een omtrek van ca. 50 bij 50 cm uitgenomen. Er wordt een tijdelijke bescherming twee stenen boven de groeilocatie geplaatst, zodat bij het verwijderen van het bovenliggend muurdeel de locatie niet wordt beschadigd. Het verwijderde muurfragment wordt buiten, op een vorstvrije, vochtige en beschaduwde plaats opgeslagen totdat het weer teruggeplaatst kan worden in de nieuwe kademuur. Om uitdroging te voorkomen wordt het muurfragment in een bak gelegd met daarin 1 á 2 centimeter water, daardoor de steenmassa permanent vochtig blijft maar de groeilocatie zelf droog ligt. Het muurfragment wordt 3 tot maximaal 4,5 maand in depot geplaatst en wordt, indien mogelijk, gedurende het groeiseizoen (periode van april tot september) teruggeplaatst. Wanneer dit niet mogelijk blijkt, wordt het muurfragment buiten het groeiseizoen en buiten periodes met vorst teruggeplaatst.

De nieuwe kademuur is zo ontworpen dat deze in zijn totaliteit geschikt is voor muurplanten. De kademuur wordt voorzien van een permavoid-constructie in de spouw. Hierdoor wordt een gunstige vochthuishouding in de buitenste kademuur gegarandeerd. Er wordt kalkhoudende mortel gebruikt om zo geschikte groeiplaatsen te creëren voor kalkminnende muurvegetatie. Tevens worden de voegen in het metselwerk ca. 5 mm verdiept aangebracht en wordt de voeg onder de dekzerken 20 mm verdiept.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de sloopwerkzaamheden niet leiden tot verslechtering van de instandhouding van de blaasvaren.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met begrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'.

De huidige kademuur is in zeer slechte staat is en de kans op verzakking met bijbehorende veiligheidsrisico's ook reëel is. Met tijdelijke maatregelen heeft de gemeente de kademuur voorlopig gestabiliseerd, maar dit is geen blijvende oplossing.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het belang "Openbare veiligheid" voldoende is onderbouwd om de negatieve effecten op de blaasvaren, die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

Het project is locatiespecifiek. Het betreft sloop van een bestaande kademuur welke niet meer aan de huidige eisen van veiligheid voldoet. Gezien de slechte staat van de kademuur is een alternatief niet mogelijk. Elke andere oplossing dan sloop en opbouw van een nieuwe kademuur leidt op korte of langere termijn tot verzakking. Daarnaast zal bij renovatie de aangetroffen groeiplaats van de blaasvaren tevens verloren gaan. Wat betreft de werkzaamheden worden alle mogelijke uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de blaasvaren te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch

werkprotocol. Zo wordt er rekening gehouden met de standplaatsvereisten van de blaasvaren en wordt de nieuwe kademuur zo geconstrueerd dat deze optimaal habitat vormt voor de blaasvaren en andere vegetatie

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering zijn wij van mening dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Door de gekozen wijze en periode van uitvoering, wordt schade aan de blaasvaren zoveel mogelijk voorkomen.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, van de Wnb worden verleend.